

1446

Anexo I

1447

Perfil de saída do alumnado ao acabar o ensino básico

1448 O perfil de saída do alumnado ao acabar o ensino básico é a ferramenta na que se concretan
1449 os principios e os fins do sistema educativo galego referidos ao devandito período. O perfil
1450 identifica e define, en conexión cos retos do século XXI, as competencias clave que se espera que
1451 as alumnas e os alumnos desenvolvesen ao completar esta fase do seu itinerario formativo.

1452 O perfil de saída é único e o mesmo para todo o territorio do Estado. É a pedra angular de todo
1453 o currículo, a matriz que cohesiona e cara a onde converxen os obxectivos das distintas etapas
1454 que constitúen o ensino básico. Concíbese, polo tanto, como o elemento que debe fundamentar
1455 as decisións curriculares, así como as estratexias e as orientacións metodolóxicas na práctica
1456 lectiva. Debe ser, ademais, o fundamento da aprendizaxe permanente e o referente da avaliación
1457 interna e externa das aprendizaxes do alumnado, en particular no relativo á toma de decisións
1458 sobre promoción entre os distintos cursos, así como á obtención do título de graduado en
1459 educación secundaria obrigatoria.

1460 O perfil de saída parte dunha visión á vez estrutural e funcional das competencias clave, cuxa
1461 adquisición por parte do alumnado se considera indispensable para o seu desenvolvemento
1462 persoal, para resolver situacións e problemas dos distintos ámbitos da súa vida, para crear novas
1463 oportunidades de mellora, así como para lograr a continuidade do seu itinerario formativo e
1464 facilitar e desenvolver a súa inserción e participación activa na sociedade e no coidado das
1465 persoas, da contorna natural e do planeta. Garántese así a consecución do dobre obxectivo de
1466 formación persoal e de socialización previsto para o ensino básico no artigo 4.4 da Lei orgánica
1467 2/2006, do 3 de maio, de educación (LOE), co fin de dotar a cada alumna ou alumno das
1468 ferramentas imprescindibles para que desenvolva un proxecto de vida persoal, social e profesional
1469 satisfactorio. Este proxecto constitúese como o elemento articulador das diversas aprendizaxes
1470 que lle permitirán afrontar con éxito os desafíos e os retos aos que terá que enfrontarse para
1471 levalo a cabo.

1472 O referente de partida para definir as competencias recollidas no perfil de saída foi a
1473 Recomendación do Consello da Unión Europea, do 22 de maio de 2018, relativa ás competencias
1474 clave para a aprendizaxe permanente. A ancoraxe do perfil de saída á Recomendación do
1475 Consello reforza o compromiso do sistema educativo galego co obxectivo de adoptar unhas
1476 referencias comúns que fortalezan a cohesión entre os sistemas educativos da Unión Europea e
1477 faciliten que a súa cidadanía, se así o considera, poida estudar e traballar ao longo da súa vida
1478 tanto no seu propio país como noutros países da súa contorna.

1479 No perfil, as competencias clave da Recomendación europea vinculáronse cos principais retos
1480 e desafíos globais do século XXI aos que o alumnado vai verse confrontado e ante os que
1481 necesitará desenvolver esas mesmas competencias clave. Do mesmo xeito, incorporáronse
1482 tamén os retos recollidos no documento Key Drivers of Curricula Change in the 21st Century da
1483 Oficina Internacional de Educación da UNESCO, así como os Obxectivos de Desenvolvemento
1484 Sustentable da Axenda 2030 adoptada pola Asemblea Xeral das Nacións Unidas en setembro
1485 de 2015.

1486 A vinculación entre competencias clave e retos do século XXI é a que lles dará sentido ás
1487 aprendizaxes, ao chegar a escola a situacións, cuestións e problemas reais da vida cotiá, o que,
1488 pola súa vez, proporcionará o necesario punto de apoio para favorecer situacións de aprendizaxe
1489 significativas e relevantes, tanto para o alumnado como para o persoal docente. Quérese garantir
1490 que todo o alumnado que supere con éxito o ensino básico e, polo tanto, acade o perfil de saída
1491 saiba activar as aprendizaxes adquiridas para responder aos principais desafíos aos que deberá
1492 facer fronte ao longo da súa vida:

- 1493 – Desenvolver unha actitude responsable a partir da toma de conciencia da degradación do
1494 medio ambiente e dos malos tratos animais baseada no coñecemento das causas que os
1495 provocan, agravan ou melloran, desde unha visión sistémica, tanto local como global.
- 1496 – Identificar os diferentes aspectos relacionados co consumo responsable, valorando as súas
1497 repercusións sobre o ben individual e o común, xulgando criticamente as necesidades e os
1498 excesos e exercendo un control social fronte á vulneración dos seus dereitos.
- 1499 – Desenvolver estilos de vida saudable a partir da comprensión do funcionamento do organismo
1500 e a reflexión crítica sobre os factores internos e externos que inciden nela, asumindo a
1501 responsabilidade persoal e social no coidado propio e no coidado das demais persoas, así
1502 como na promoción da saúde pública.
- 1503 – Desenvolver un espírito crítico, empático e proactivo para detectar situacións de inequidade e
1504 exclusión a partir da comprensión das causas complexas que as orixinan.
- 1505 – Entender os conflitos como elementos connaturais á vida en sociedade que deben resolverse
1506 de maneira pacífica.
- 1507 – Analizar de maneira crítica e aproveitar as oportunidades de todo tipo que ofrece a sociedade
1508 actual, en particular as da cultura na era dixital, avaliando os seus beneficios e riscos e facendo
1509 un uso ético e responsable que contribúa á mellora da calidade de vida persoal e colectiva.
- 1510 – Aceptar a incerteza como unha oportunidade para articular respostas máis creativas,
1511 aprendendo a manexar a ansiedade que pode levar aparellada.

- 1512 – Cooperar e convivir en sociedades abertas e cambiantes, valorando a diversidade persoal e
1513 cultural como fonte de riqueza e interesándose por outras linguas e culturas.
- 1514 – Sentirse parte dun proxecto colectivo, tanto no ámbito local como no global, desenvolvendo
1515 empatía e xenerosidade.
- 1516 – Desenvolver as habilidades que lle permitan seguir aprendendo ao longo da vida, desde a
1517 confianza no coñecemento como motor do desenvolvemento e a valoración crítica dos riscos e
1518 beneficios deste último.

1519 A resposta a estes e outros desafíos –entre os que existe unha absoluta interdependencia–
1520 necesita dos coñecementos, destrezas e actitudes que subxacen ás competencias clave e son
1521 abordados nas distintas áreas, ámbitos e materias que compoñen o currículo. Estes contidos
1522 disciplinares son imprescindibles, porque sen eles o alumnado non entendería o que ocorre ao
1523 seu ao redor e, xa que logo, non podería valorar criticamente a situación nin, moito menos,
1524 responder adecuadamente. O esencial da integración dos retos no perfil de saída radica en que
1525 engaden unha esixencia de actuación, a cal conecta co enfoque competencial do currículo: a meta
1526 non é a mera adquisición de contidos, senón aprender a utilizalos para solucionar necesidades
1527 presentes na realidade.

1528 Estes desafíos implican adoptar unha posición ética esixente, xa que supoñen articular a
1529 procura lexítima do benestar persoal respectando o ben común. Requiren, ademais, transcender a
1530 mirada local para analizar e comprometerse tamén cos problemas globais. Todo iso esixe, por
1531 unha banda, unha mente complexa, capaz de pensar en termos sistémicos, abertos e cun alto
1532 nivel de incerteza, e, por outra, a capacidade de empatizar con aspectos relevantes, aínda que
1533 non nos afecten de maneira directa, o que implica asumir os valores de xustiza social, equidade e
1534 democracia, así como desenvolver un espírito crítico e proactivo cara ás situacións de inxustiza,
1535 inequidade e exclusión.

1536 **Competencias clave que se deben adquirir**

1537 As competencias clave que se recollen no perfil de saída son a adaptación ao sistema
1538 educativo galego das competencias clave establecidas na citada Recomendación do Consello da
1539 Unión Europea. Esta adaptación responde á necesidade de vincular as devanditas competencias
1540 cos retos e desafíos do século XXI, cos principios e fins do sistema educativo establecidos na
1541 LOE e co contexto escolar, xa que a Recomendación se refire á aprendizaxe permanente que
1542 debe producirse ao longo de toda a vida, mentres que o perfil remite a un momento preciso e
1543 limitado do desenvolvemento persoal, social e formativo do alumnado: a etapa do ensino básico.

1544 Con carácter xeral, debe entenderse que a consecución das competencias e os obxectivos
1545 previstos na LOE para as distintas etapas educativas está vinculada á adquisición e ao
1546 desenvolvemento das competencias clave recollidas neste perfil de saída, e que son as seguintes:

- 1547 – CCL - Competencia en comunicación lingüística
- 1548 – CP - Competencia plurilingüe
- 1549 – STEM - Competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñería
- 1550 – CD - Competencia dixital
- 1551 – CPSAA - Competencia persoal, social e de aprender a aprender
- 1552 – CC - Competencia cidadá
- 1553 – CE - Competencia emprendedora
- 1554 – CCEC - Competencia en conciencia e expresión culturais

1555 A transversalidade é unha condición inherente ao perfil de saída, no sentido de que todas as
1556 aprendizaxes contribúen á súa consecución. Da mesma maneira, a adquisición de cada unha das
1557 competencias clave contribúe á adquisición de todas as demais. Non existe xerarquía entre elas,
1558 nin pode establecerse unha correspondencia exclusiva cunha única área, ámbito ou materia,
1559 senón que todas se concretan nas aprendizaxes das distintas áreas, ámbitos ou materias e, pola
1560 súa vez, se adquiren e desenvolven a partir das aprendizaxes que se producen no seu conxunto.

1561 [Descritores operativos das competencias clave no ensino básico](#)

1562 En canto á dimensión aplicada das competencias clave, definiuse para cada unha delas un
1563 conxunto de descritores operativos, partindo dos diferentes marcos europeos de referencia
1564 existentes.

1565 Os descritores operativos das competencias clave constitúen, xunto cos obxectivos xerais da
1566 etapa, o marco referencial a partir do cal se concretan os obxectivos de cada área, ámbito ou
1567 materia. Esta vinculación entre descritores operativos e obxectivos propicia que da avaliación
1568 destes últimos, a través dos correspondentes criterios de avaliación asociados, poida colixirse o
1569 grao de adquisición das competencias clave definidas no perfil de saída e, polo tanto, a
1570 consecución das competencias clave e obxectivos xerais previstos para a etapa.

1571 Dado que as competencias se adquiren necesariamente de forma secuencial e progresiva,
1572 inclúense tamén no perfil os descritores operativos que orientan sobre o nivel de desempeño
1573 esperado ao completar a educación primaria, favorecendo e explicitando así a continuidade, a
1574 coherencia e a cohesión entre as dúas etapas que compoñen o ensino obrigatorio.

1575 CCL - Competencia en comunicación lingüística

1576 A competencia en comunicación lingüística supón interactuar de forma oral, escrita, signada ou
1577 multimodal de maneira coherente e adecuada en diferentes ámbitos e contextos e con diferentes
1578 propósitos comunicativos. Implica mobilizar, de maneira consciente, o conxunto de coñecementos,
1579 destrezas e actitudes que permiten comprender, interpretar e valorar criticamente mensaxes orais,
1580 escritos, signados ou multimodais evitando os riscos de manipulación e desinformación, así como
1581 comunicarse eficazmente con outras persoas de maneira cooperativa, creativa, ética e
1582 respectuosa.

1583 A competencia en comunicación lingüística constitúe a base para o pensamento propio e para
1584 a construción do coñecemento en todos os ámbitos do saber. Por iso, o seu desenvolvemento
1585 está vinculado á reflexión explícita sobre o funcionamento da lingua nos xéneros discursivos
1586 específicos de cada área de coñecemento, así como aos usos da oralidade, a escritura ou a
1587 signación para pensar e para aprender. Por último, fai posible apreciar a dimensión estética da
1588 linguaxe e gozar da cultura literaria.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> CCL1. Expresa feitos, conceptos, pensamentos, opinións ou sentimentos de forma oral, escrita, signada ou multimodal, con claridade e adecuación a diferentes contextos cotiáns da súa contorna persoal, social e educativa, e participa en interaccións comunicativas con actitude cooperativa e respectuosa, tanto para intercambiar información e crear coñecemento como para construír vínculos persoais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL1. Exprésase de forma oral, escrita, signada ou multimodal con coherencia, corrección e adecuación aos diferentes contextos sociais, e participa en interaccións comunicativas con actitude cooperativa e respectuosa tanto para intercambiar información, crear coñecemento e transmitir opinións como para construír vínculos persoais.
<ul style="list-style-type: none"> CCL2. Comprende, interpreta e valora textos orais, escritos, signados ou multimodais sinxelos dos ámbitos persoal, social e educativo, con acompañamento puntual, para participar activamente en contextos cotiáns e para construír coñecemento. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL2. Comprende, interpreta e valora con actitude crítica textos orais, escritos, signados ou multimodais dos ámbitos persoal, social, educativo e profesional para participar en diferentes contextos de maneira activa e informada e para construír coñecemento.
<ul style="list-style-type: none"> CCL3. Localiza, selecciona e contrasta, co debido acompañamento, información sinxela procedente de dúas ou máis fontes, avaliando a súa fiabilidade e utilidade en función dos obxectivos de lectura, e intégraa e transfórmaa en coñecemento para comunicala adoptando un punto de vista creativo, crítico e persoal á vez que respectuoso coa 	<ul style="list-style-type: none"> CCL3. Localiza, selecciona e contrasta de maneira progresivamente autónoma información procedente de diferentes fontes, avaliando a súa fiabilidade e pertinencia en función dos obxectivos de lectura e evitando os riscos de manipulación e desinformación, e intégraa e transfórmaa en coñecemento para comunicala adoptando un punto de vista creativo,

propiedade intelectual.	crítico e persoal á vez que respectuoso coa propiedade intelectual.
<ul style="list-style-type: none"> CCL4. Le obras diversas adecuadas ao seu progreso madurativo, seleccionando aquelas que mellor se axustan aos seus gustos e intereses; recoñece o patrimonio literario como fonte de gozar e aprendizaxe individual e colectivo; e mobiliza a súa experiencia persoal e lectora para construír e compartir a súa interpretación das obras e para crear textos de intención literaria a partir de modelos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL4. Le con autonomía obras diversas adecuadas á súa idade, seleccionando as que mellor se axustan aos seus gustos e intereses; aprecia o patrimonio literario como canle privilexiada da experiencia individual e colectiva; e mobiliza a súa propia experiencia biográfica e os seus coñecementos literarios e culturais para construír e compartir a súa interpretación das obras e para crear textos de intención literaria de progresiva complexidade.
<ul style="list-style-type: none"> CCL5. Pon as súas prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, a xestión dialogada dos conflitos e a igualdade de dereitos de todas as persoas, detectando os usos discriminatorios, así como os abusos de poder, para favorecer a utilización non só eficaz senón tamén ética dos diferentes sistemas de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL5. Pon as súas prácticas comunicativas ao servizo da convivencia democrática, a resolución dialogada dos conflitos e a igualdade de dereitos de todas as persoas, evitando os usos discriminatorios, así como os abusos de poder, para favorecer a utilización non só eficaz senón tamén ética dos diferentes sistemas de comunicación.

1589 **CP - Competencia plurilingüe**

1590 A competencia plurilingüe implica utilizar distintas linguas, orais ou signadas, de forma
1591 apropiada e eficaz para a aprendizaxe e a comunicación. Esta competencia supón recoñecer e
1592 respectar os perfís lingüísticos individuais e aproveitar as experiencias propias para desenvolver
1593 estratexias que permitan mediar e facer transferencias entre linguas, incluídas as clásicas, e, de
1594 ser o caso, manter e adquirir destrezas na lingua ou linguas familiares e nas linguas oficiais.
1595 Integra, así mesmo, dimensións históricas e interculturais orientadas a coñecer, valorar e
1596 respectar a diversidade lingüística e cultural da sociedade co obxectivo de fomentar a convivencia
1597 democrática.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> CP1. Usa, polo menos, unha lingua, ademais da lingua ou linguas familiares, para responder a necesidades comunicativas sinxelas e predicibles, de maneira adecuada tanto ao seu desenvolvemento e intereses como a situacións e contextos cotiáns dos ámbitos persoal, social e educativo. 	<ul style="list-style-type: none"> CP1. Usa eficazmente unha ou máis linguas, ademais da lingua ou linguas familiares, para responder as súas necesidades comunicativas, de maneira apropiada e adecuada tanto ao seu desenvolvemento e intereses como a diferentes situacións e contextos dos ámbitos persoal, social, educativo e profesional.

<ul style="list-style-type: none"> CP2. A partir das súas experiencias, recoñece a diversidade de perfís lingüísticos e experimenta estratexias que, de maneira guiada, lle permiten realizar transferencias sinxelas entre distintas linguas para comunicarse en contextos cotiáns e ampliar o seu repertorio lingüístico individual. 	<ul style="list-style-type: none"> CP2. A partir das súas experiencias, realiza transferencias entre distintas linguas como estratexia para comunicarse e ampliar o seu repertorio lingüístico individual.
<ul style="list-style-type: none"> CP3. Coñece e respecta a diversidade lingüística e cultural presente na súa contorna, recoñecendo e comprendendo o seu valor como factor de diálogo, para mellorar a convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> CP3. Coñece, valora e respecta a diversidade lingüística e cultural presente na sociedade, integrándoa no seu desenvolvemento persoal como factor de diálogo, para fomentar a cohesión social.

1598 **STEM - Competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñería**

1599 A competencia matemática e competencia en ciencia, tecnoloxía e enxeñería (competencia
1600 STEM polas súas siglas en inglés) entraña a comprensión do mundo utilizando os métodos
1601 científicos, o pensamento e representación matemáticos, a tecnoloxía e os métodos da enxeñería
1602 para transformar a contorna de forma comprometida, responsable e sustentable.

1603 A competencia matemática permite desenvolver e aplicar a perspectiva e o razoamento
1604 matemáticos co fin de resolver diversos problemas en diferentes contextos.

1605 A competencia en ciencia supón a comprensión e explicación da contorna natural e social,
1606 utilizando un conxunto de coñecementos e metodoloxías, incluídas a observación e a
1607 experimentación, co fin de formular preguntas e extraer conclusións baseadas en probas para
1608 poder interpretar e transformar o mundo natural e o contexto social.

1609 A competencia en tecnoloxía e enxeñería comprende a aplicación dos coñecementos e
1610 metodoloxías propios das ciencias para transformar a nosa sociedade de acordo coas
1611 necesidades ou desexos das persoas nun marco de seguridade, responsabilidade e
1612 sustentabilidade.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> STEM1. Utiliza, de maneira guiada, algúns métodos indutivos e dedutivos propios do razoamento matemático en situacións coñecidas, e selecciona e emprega algunhas estratexias para resolver problemas reflexionando sobre as solucións obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> STEM1. Utiliza métodos indutivos e dedutivos propios do razoamento matemático en situacións coñecidas, e selecciona e emprega diferentes estratexias para resolver problemas analizando criticamente as solucións e reformulando o procedemento, se fose necesario.

<ul style="list-style-type: none"> STEM2. Utiliza o pensamento científico para entender e explicar algúns dos fenómenos que ocorren ao seu arredor, confiando no coñecemento como motor de desenvolvemento, utilizando ferramentas e instrumentos adecuados, facéndose preguntas e realizando experimentos sinxelos de forma guiada. 	<ul style="list-style-type: none"> STEM2. Utiliza o pensamento científico para entender e explicar os fenómenos que ocorren ao seu arredor, confiando no coñecemento como motor de desenvolvemento, facéndose preguntas e comprobando hipóteses mediante a experimentación e a indagación, utilizando ferramentas e instrumentos adecuados, apreciando a importancia da precisión e a veracidade e mostrando unha actitude crítica sobre o alcance e as limitacións da ciencia.
<ul style="list-style-type: none"> STEM3. Realiza, de forma guiada, proxectos, deseñando, fabricando e avaliando diferentes prototipos ou modelos, adaptándose ante a incerteza, para xerar en equipo un produto creativo cun obxectivo concreto, procurando a participación de todo o grupo e resolvendo pacificamente os conflitos que poidan xurdir. 	<ul style="list-style-type: none"> STEM3. Formula e desenvolve proxectos deseñando, fabricando e avaliando diferentes prototipos ou modelos para xerar ou utilizar produtos que dean solución a unha necesidade ou problema de forma creativa e en equipo, procurando a participación de todo o grupo, resolvendo pacificamente os conflitos que poidan xurdir, adaptándose ante a incerteza e valorando a importancia da sustentabilidade.
<ul style="list-style-type: none"> STEM4. Interpreta e transmite os elementos máis relevantes dalgúns métodos e resultados científicos, matemáticos e tecnolóxicos de forma clara e veraz, utilizando a terminoloxía científica apropiada, en diferentes formatos (debuxos, diagramas, gráficos, símbolos...) e aproveitando de forma crítica, ética e responsable a cultura dixital para compartir e construír novos coñecementos. 	<ul style="list-style-type: none"> STEM4. Interpreta e transmite os elementos máis relevantes de procesos, razoamentos, demostracións, métodos e resultados científicos, matemáticos e tecnolóxicos de forma clara e precisa e en diferentes formatos (gráficos, táboas, diagramas, fórmulas, esquemas, símbolos...), aproveitando de forma crítica a cultura dixital e incluíndo a linguaxe matemático-formal con ética e responsabilidade, para compartir e construír novos coñecementos.
<ul style="list-style-type: none"> STEM5. Participa en accións fundamentadas científicamente para promover a saúde e preservar o medio ambiente e os seres vivos, aplicando principios de ética e seguridade e practicando o consumo responsable. 	<ul style="list-style-type: none"> STEM5. Emprende accións fundamentadas científicamente para promover a saúde física, mental e social, e preservar o medio ambiente e os seres vivos; e aplica principios de ética e seguridade na realización de proxectos para transformar a súa contorna próxima de forma sustentable, valorando o seu impacto global e practicando o consumo responsable.

1613 CD - Competencia dixital

1614 A competencia dixital implica o uso seguro, saudable, sustentable, crítico e responsable das
1615 tecnoloxías dixitais para a aprendizaxe, para o traballo e para a participación na sociedade, así
1616 como a interacción con estas.

1617 Inclúe a alfabetización en información e datos, a comunicación e a colaboración, a educación
1618 mediática, a creación de contidos dixitais (incluída a programación), a seguridade (incluído o
1619 benestar dixital e as competencias relacionadas coa ciberseguridade), asuntos relacionados coa
1620 cidadanía dixital, a privacidade, a propiedade intelectual, a resolución de problemas e o
1621 pensamento computacional e crítico.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> CD1. Realiza procuras guiadas en Internet e fai uso de estratexias sinxelas para o tratamento dixital da información (palabras clave, selección de información relevante, organización de datos...) cunha actitude crítica sobre os contidos obtidos. 	<ul style="list-style-type: none"> CD1. Realiza procuras en Internet atendendo a criterios de validez, calidade, actualidade e fiabilidade, seleccionando os resultados de maneira crítica e arquivándoos, para recuperalos, referencialos e reutilizalos, respectando a propiedade intelectual.
<ul style="list-style-type: none"> CD2. Crea, integra e reelabora contidos dixitais en distintos formatos (texto, táboa, imaxe, audio, vídeo, programa informático...) mediante o uso de diferentes ferramentas dixitais para expresar ideas, sentimentos e coñecementos, respectando a propiedade intelectual e os dereitos de autor dos contidos que reutiliza. 	<ul style="list-style-type: none"> CD2. Xestiona e utiliza a súa contorna persoal dixital de aprendizaxe para construír coñecemento e crear contidos dixitais, mediante estratexias de tratamento da información e o uso de diferentes ferramentas dixitais, seleccionando e configurando a máis adecuada en función da tarefa e das súas necesidades de aprendizaxe permanente.
<ul style="list-style-type: none"> CD3. Participa en actividades ou proxectos escolares mediante o uso de ferramentas ou plataformas virtuais para construír novo coñecemento, comunicarse, traballar cooperativamente, e compartir datos e contidos en contornas dixitais restrinxidas e supervisados de maneira segura, cunha actitude aberta e responsable ante o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> CD3. Comunícase, participa, colabora e interactúa compartindo contidos, datos e información mediante ferramentas ou plataformas virtuais, e xestiona de maneira responsable as súas accións, presenza e visibilidade na rede, para exercer unha cidadanía dixital activa, cívica e reflexiva.
<ul style="list-style-type: none"> CD4. Coñece os riscos e adopta, coa orientación do docente, medidas preventivas ao usar as tecnoloxías dixitais para protexer os dispositivos, os datos persoais, a saúde e o medio ambiente, e iníciase na adopción de hábitos de uso crítico, seguro, saudable e sustentable das devanditas tecnoloxías. 	<ul style="list-style-type: none"> CD4. Identifica riscos e adopta medidas preventivas ao usar as tecnoloxías dixitais para protexer os dispositivos, os datos persoais, a saúde e o medio ambiente, e para tomar conciencia da importancia e necesidade de facer un uso crítico, legal, seguro, saudable e sustentable das devanditas tecnoloxías.
<ul style="list-style-type: none"> CD5. Iníciase no desenvolvemento de solucións dixitais sinxelas e sustentables (reutilización de materiais tecnolóxicos, programación informática por bloques, robótica educativa...) para resolver problemas concretos ou retos propostos de maneira 	<ul style="list-style-type: none"> CD5. Desenvolve aplicacións informáticas sinxelas e solucións tecnolóxicas creativas e sustentables para resolver problemas concretos ou responder a retos propostos, mostrando interese e curiosidade pola evolución das tecnoloxías dixitais e polo seu

creativa, solicitando axuda en caso necesario.

desenvolvemento sustentable e uso ético.

1622 **CPSAA - Competencia persoal, social e de aprender a aprender**

1623 A competencia persoal, social e de aprender a aprender implica a capacidade de reflexionar
1624 sobre un mesmo para autocoñecerse, aceptarse e promover un crecemento persoal constante;
1625 xestionar o tempo e a información eficazmente; colaborar con outros de forma construtiva; manter
1626 a resiliencia; e xestionar a aprendizaxe ao longo da vida. Inclúe tamén a capacidade de lle facer
1627 fronte á incerteza e á complexidade; adaptarse aos cambios; aprender a xestionar os procesos
1628 metacognitivos; identificar condutas contrarias á convivencia e desenvolver estratexias para
1629 abordalas; contribuír ao benestar físico, mental e emocional propio e das demais persoas,
1630 desenvolvendo habilidades para coidarse a si mesmo e a quen o rodea a través da
1631 corresponsabilidade; ser capaz de levar unha vida orientada ao futuro; así como expresar empatía
1632 e abordar os conflitos nun contexto integrador e de apoio.

Descritores operativos

Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA1. É consciente das propias emocións, ideas e comportamentos persoais e emprega estratexias para xestionalas en situacións de tensión ou conflito, adaptándose aos cambios e harmonizándoos para alcanzar os seus propios obxectivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA1. Regula e expresa as súas emocións, fortalecendo o optimismo, a resiliencia, a autoeficacia e a procura de propósito e motivación cara á aprendizaxe, para xestionar os retos e cambios e harmonizalos cos seus propios obxectivos.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA2. Coñece os riscos máis relevantes e os principais activos para a saúde, adopta estilos de vida saudables para o seu benestar físico e mental, e detecta e busca apoio ante situacións violentas ou discriminatorias. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA2. Comprende os riscos para a saúde relacionados con factores sociais, consolida estilos de vida saudable nos ámbitos físico e mental, recoñece condutas contrarias á convivencia e aplica estratexias para abordalas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA3. Recoñece e respecta as emocións e experiencias das demais persoas, participa activamente no traballo en grupo, asume as responsabilidades individuais asignadas e emprega estratexias cooperativas dirixidas á consecución de obxectivos compartidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA3. Comprende proactivamente as perspectivas e as experiencias das demais persoas e incorpóraas á súa aprendizaxe, para participar no traballo en grupo, distribuindo e aceptando tarefas e responsabilidades de maneira equitativa e empregando estratexias cooperativas.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA4. Recoñece o valor do esforzo e a dedicación persoal para a mellora da súa aprendizaxe e adopta posturas críticas en procesos de reflexión guiados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA4. Realiza autoavaliacións sobre o seu proceso de aprendizaxe, buscando fontes fiables para validar, sustentar e contrastar a información e para obter conclusións relevantes.

<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA5. Planea obxectivos a curto prazo, utiliza estratexias de aprendizaxe autorregulada e participa en procesos de auto e coevaluación, recoñecendo as súas limitacións e sabendo buscar axuda no proceso de construción do coñecemento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CPSAA5. Planea obxectivos a medio prazo e desenvolve procesos metacognitivos de retroalimentación para aprender dos seus erros no proceso de construción do coñecemento.
--	--

1633 CC - Competencia cidadá

1634 A competencia cidadá contribúe a que alumnas e alumnos poidan exercer unha cidadanía
 1635 responsable e participar plenamente na vida social e cívica, baseándose na comprensión dos
 1636 conceptos e nas estruturas sociais, económicas, xurídicas e políticas, así como no coñecemento
 1637 dos acontecementos mundiais e o compromiso activo coa sustentabilidade e o logro dunha
 1638 cidadanía mundial. Inclúe a alfabetización cívica, a adopción consciente dos valores propios
 1639 dunha cultura democrática fundada no respecto aos dereitos humanos, a reflexión crítica sobre os
 1640 grandes problemas éticos do noso tempo e o desenvolvemento dun estilo de vida sustentable
 1641 acorde cos Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable expostos na Axenda 2030.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC1. Entende os procesos históricos e sociais máis relevantes relativos á súa propia identidade e cultura, reflexiona sobre as normas de convivencia, e aplícaaas de maneira construtiva, dialogante e inclusiva en calquera contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC1. Analiza e comprende ideas relativas á dimensión social e cidadá da súa propia identidade, así como aos feitos culturais, históricos e normativos que a determinan, demostrando respecto polas normas, empatía, equidade e espírito construtivo na interacción cos demais en calquera contexto.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC2. Participa en actividades comunitarias, na toma de decisións e na resolución dos conflitos de forma dialogada e respectuosa cos procedementos democráticos, os principios e valores da Unión Europea e a Constitución española, os dereitos humanos e da infancia, o valor da diversidade, e o logro da igualdade de xénero, a cohesión social e os Obxectivos de Desenvolvemento Sustentable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC2. Analiza e asume fundamentamente os principios e valores que emanan do proceso de integración europea, a Constitución española e os dereitos humanos e da infancia, participando en actividades comunitarias, como a toma de decisións ou a resolución de conflitos, con actitude democrática, respecto pola diversidade e compromiso coa igualdade de xénero, a cohesión social, o desenvolvemento sustentable e o logro da cidadanía mundial.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC3. Reflexiona e dialoga sobre valores e problemas éticos de actualidade, comprendendo a necesidade de respectar diferentes culturas e crenzas, de coidar a contorna, de rexeitar prexuízos e estereotipos, e de 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CC3. Comprende e analiza problemas éticos fundamentais e de actualidade, considerando criticamente os valores propios e alleos, e desenvolvendo xuízos propios para afrontar a

<p>opoñerse a calquera forma de discriminación ou violencia.</p>	<p>controversia moral con actitude dialogante, argumentativa, respectuosa e oposta a calquera tipo de discriminación ou violencia.</p>
<ul style="list-style-type: none"> CC4. Comprende as relacións sistémicas entre as accións humanas e a contorna, e iníciase na adopción de estilos de vida sustentables, para contribuír á conservación da biodiversidade desde unha perspectiva tanto local como global. 	<ul style="list-style-type: none"> CC4. Comprende as relacións sistémicas de interdependencia, ecodpendencia e interconexión entre actuacións locais e globais, e adopta, de forma consciente e motivada, un estilo de vida sustentable e ecosocialmente responsable.

1642 **CE - Competencia emprendedora**

1643 A competencia emprendedora implica desenvolver un enfoque vital dirixido a actuar sobre
1644 oportunidades e ideas, utilizando os coñecementos específicos necesarios para xerar resultados
1645 de valor para outras persoas. Achega estratexias que permiten adaptar a mirada para detectar
1646 necesidades e oportunidades; adestrar o pensamento para analizar e avaliar a contorna, e crear e
1647 reformular ideas utilizando a imaxinación, a creatividade, o pensamento estratéxico e a reflexión
1648 ética, crítica e construtiva dentro dos procesos creativos e de innovación; e espertar a disposición
1649 para aprender, a arriscar e a afrontar a incerteza. Así mesmo, implica tomar decisións baseadas
1650 na información e o coñecemento e colaborar de maneira áxil con outras persoas, con motivación,
1651 empatía e habilidades de comunicación e de negociación, para levar as ideas expostas á acción
1652 mediante a planificación e xestión de proxectos sustentables de valor social, cultural e económico-
1653 financeiro.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> CE1. Recoñece necesidades e retos que afrontar e elabora ideas orixinais, utilizando destrezas creativas e tomando conciencia das consecuencias e efectos que as ideas puidesen xerar na contorna, para propoñer solucións valiosas que respondan ás necesidades detectadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CE1. Analiza necesidades e oportunidades e afronta retos con sentido crítico, facendo balance da súa sustentabilidade, valorando o impacto que poidan supoñer na contorna, para presentar ideas e solucións innovadoras, éticas e sustentables, dirixidas a crear valor no ámbito persoal, social, educativo e profesional.
<ul style="list-style-type: none"> CE2. Identifica fortalezas e debilidades propias utilizando estratexias de autoconhecimento e iníciase no coñecemento de elementos económicos e financeiros básicos, aplicándoos a situacións e problemas da vida cotiá, para detectar aqueles recursos que poidan levar as ideas orixinais e valiosas 	<ul style="list-style-type: none"> CE2. Avalía as fortalezas e debilidades propias, facendo uso de estratexias de autoconhecimento e autoeficacia, e comprende os elementos fundamentais da economía e as finanzas, aplicando coñecementos económicos e financeiros a actividades e situacións concretas, utilizando destrezas que favorezan o

<p>á acción.</p>	<p>traballo colaborativo e en equipo, para reunir e optimizar os recursos necesarios que leven á acción unha experiencia emprendedora que xere valor.</p>
<ul style="list-style-type: none"> CE3. Crea ideas e solucións orixinais, planifica tarefas, coopera con outros en equipo, valorando o proceso realizado e o resultado obtido, para levar a cabo unha iniciativa emprendedora, considerando a experiencia como unha oportunidade para aprender. 	<ul style="list-style-type: none"> CE3. Desenvolve o proceso de creación de ideas e solucións valiosas e toma decisións, de maneira razoada, utilizando estratexias áxiles de planificación e xestión, e reflexiona sobre o proceso realizado e o resultado obtido, para levar a termo o proceso de creación de prototipos innovadores e de valor, considerando a experiencia como unha oportunidade para aprender.

1654 **CCEC - Competencia en conciencia e expresión culturais**

1655 A competencia en conciencia e expresión culturais supón comprender e respectar o modo en
1656 que as ideas, as opinións, os sentimentos e as emocións se expresan e se comunican de forma
1657 creativa en distintas culturas e por medio dunha ampla gama de manifestacións artísticas e
1658 culturais. Implica tamén un compromiso coa comprensión, o desenvolvemento e a expresión das
1659 ideas propias e do sentido do lugar que se ocupa ou do papel que se desempeña na sociedade.
1660 Así mesmo, require a comprensión da propia identidade en evolución e do patrimonio cultural nun
1661 mundo caracterizado pola diversidade, así como a toma de conciencia de que a arte e outras
1662 manifestacións culturais poden supoñer unha maneira de mirar o mundo e de darlle forma.

Descritores operativos	
Ao completar a educación primaria, a alumna ou o alumno...	Ao completar o ensino básico, a alumna ou o alumno...
<ul style="list-style-type: none"> CCEC1. Recoñece e aprecia os aspectos fundamentais do patrimonio cultural e artístico, comprendendo as diferenzas entre distintas culturas e a necesidade de respectalas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC1. Coñece, aprecia criticamente e respecta o patrimonio cultural e artístico, implicándose na súa conservación e valorando o enriquecemento inherente á diversidade cultural e artística.
<ul style="list-style-type: none"> CCEC2. Recoñece e interésase polas especificidades e intencionalidades das manifestacións artísticas e culturais máis destacadas do patrimonio, identificando os medios e soportes, así como as linguaxes e elementos técnicos que as caracterizan. 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC2. Goza, recoñece e analiza con autonomía as especificidades e intencionalidades das manifestacións artísticas e culturais máis destacadas do patrimonio, distinguindo os medios e soportes, así como as linguaxes e elementos técnicos que as caracterizan.
<ul style="list-style-type: none"> CCEC3. Expresa ideas, opinións, sentimentos e emocións de forma creativa e cunha actitude aberta e inclusiva, empregando distintas linguaxes artísticas e 	<ul style="list-style-type: none"> CCEC3. Expresa ideas, opinións, sentimentos e emocións por medio de producións culturais e artísticas, integrando o seu propio corpo e

<p>culturais, integrando o seu propio corpo, interactuando coa contorna e desenvolvendo as súas capacidades afectivas.</p>	<p>desenvolvendo a autoestima, a creatividade e o sentido do lugar que ocupa na sociedade, cunha actitude empática, aberta e colaborativa.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC4. Experimenta de forma creativa con diferentes medios e soportes, e diversas técnicas plásticas, visuais, audiovisuais, sonoras ou corporais, para elaborar propostas artísticas e culturais.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC4. Coñece, selecciona e utiliza con creatividade diversos medios e soportes, así como técnicas plásticas, visuais, audiovisuais, sonoras ou corporais, para a creación de produtos artísticos e culturais, tanto de forma individual como colaborativa, identificando oportunidades de desenvolvemento persoal, social e laboral, así como de emprendemento.

Borrado